

عنوان درس

تفخیم و ترفیق ۱

ویژه نوجوان ۲ (دییرستان)

صالحین استان زنجان
www.SalehinZn.ir

فهرست

۳	تفخیم و ترفیق .....
۳	موارد تفخیم .....
۳	موارد ترفیق .....
۴	تغلیظ و ترفیق حرف لام .....

تفخیم و ترقیق :

تفخیم در لغت به معنای (بزرگداشت) می‌باشد و در اصطلاح به معنای «درشت و پر حجم ادا نمودن حرف، به طوری که دهان از صدای آن حرف پر شود».

ترقیق (ضد تفخیم) در لغت به معنای «رفیق کردن و از غلظت چیزی کاستن» و در اصطلاح به معنای «نازک و کم حجم ادا نمودن صدای حرف».

موارد تفخیم :

حروف استعلاء همگی بدون استثناء تفخیم می‌شوند و حروف اطباق «ص،ض،ط،ظ» از تفخیم بیشتری برخوردار هستند، تفخیم حروف استعلاء در حالت‌های مختلف فرق می‌کند، در حرف مفتوح زیادتر و در حرف مضموم و ساکن، متوسط و در حرف مکسور کمتر است.

موارد ترقیق :

حروف استفال ترقیق می‌شوند به استثنای دو حرف «راء و لام» که در برخی موارد تفخیم می‌گردند، احکام هر یک بیان خواهد شد. لازم به ذکر است که الف مدی تابع حرف ماقبل است، چنانچه حرف ماقبل الف مدی مفتوح باشد، الف مدی بعد از آن نیز تفخیم می‌گردد و اگر حرف ماقبل الف مدی حرف ترقیقی باشد، الف مدی بعد از آن نیز ترقیق می‌گردد.

تمرین: کلمات ذیل را با دقت تلفظ نمایند :

(خ): أَحْيَى ، خَفَّتْ ، خَسَفْنَا ، أَخْبَارِهَا ، خَالَاتِكُمْ ، فَخَاتَاتُهُمَا

(غ): نَغْفِرُ ، أَفْرَعُ ، يَنْزَعُ ، الْعَافِلَاتُ ، الْمَغَارِبُ ، فِي الْعَارِ

(ق): قُلْنَ ، يَقْبَلُ ، بِالْقِسْطِ ، قَاسَمَهُمَا ، قَادِرُونَ ، لَا تَقْنَطُوا

قرآن

(ص): تَصَبَّرُ، صُرِفَتْ، أَصْحَابٌ، تُصِيبُهُمْ، أَصَابِعُهُمْ، تَصَدُّونَا

(ض): أَضَاءَ، ضَرَبُوا، يُضِلُّ، يَسْتَضِعِفُ، يَضْرِبُهُمْ، يُضَاعِفُهَا

(ط): طَفِقَ، سَطِحَتْ، يَطْمَعُ، تَطْعُوا، أَطَاعُونَا، طَائِفَتَيْنِ

(ظ): حَفِظَ، يَظُنُّ، ظَهَرَكَ، يَظْهَرُ، ظِلَالُهَا، تَظَاهَرَا

تغلیظ و ترقیق حرف لام:

تغلیظ مترادف کلمه تفخیم است و در مورد حرف لام به کار می رود. اصل در تلفظ حرف لام ترقیق است و تغلیظ آن تنها در لفظ جلاله «الله» می باشد به شرط آنکه ماقبل آن، حرف مفتوح یا مضموم قرار گیرد، مانند: حَتَمَ اللهُ - رَسُوْلُ اللهُ

اگر ماقبل لفظ جلاله «الله» حرف مکسور باشد حرف لام ترقیق می شود مانند بِسْمِ اللهُ - فِي سَبِيْلِ اللهُ

تمرین:

هُوَ اللهُ، اِنَّ اللهُ، يَتَوَلَّى اللهُ، اَخَافُ اللهُ، اَتَّقُوا اللهُ، يَدُّ اللهُ، يُرِدُّ اللهُ، يَجِدُّ اللهُ، يَسْتَغْفِرُ اللهُ

